

ВИСНОВКИ
експертної комісії
Міністерства освіти і науки України
за результатами проведення первинної акредитаційної експертизи
з підготовки бакалаврів за напрямом 6.020301 «Філософія» галузі знань –
0203 «Гуманітарні науки» освітнього ступеня «бакалавр» у
Запорізькому національному університеті

Відповідно до пункту 4 Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», з метою проведення первинної акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів за напрямом 6.020301 «Філософія» та на виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2017 р. №887-А «Про проведення акредитаційної експертизи» експертна комісія у складі:

Додонов Роман Олександрович	– доктор філософських наук, завідувач кафедри філософії Донецького національного університету імені Василя Стуса, професор, голова комісії;
Марченко Олексій Васильович	– доктор філософських наук, завідувач кафедри філософії та релігієзнавства Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, професор.

у період з 12 по 14 червня 2017 р. включно на місці розглянула матеріали акредитаційної справи, перевірила та встановила відповідність поданої інформації щодо можливості акредитації напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» освітнього ступеня «бакалавр» у Запорізькому національному університеті.

Експертизу проведено у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей» з внесеними змінами, Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу від 13.06.2012 р. № 689, Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти (затверджені Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1137 від 29.11.2011 р.) та інших законодавчих та нормативних актів.

Висновки складені на підставі інформації, яка отримана експертами шляхом вивчення матеріалів акредитаційної справи та відповідних первинних документів, що підтверджують правові підстави для проведення освітньої діяльності за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» у Запорізькому національному університеті, відомості про матеріально-технічну базу, кадрове, навчально-методичне, інформаційне та інше ресурсне забезпечення.

За результатами перевірки і вивчення матеріалів комісія констатує:

Голова комісії

Р.О.Додонов

1. Загальна характеристика вищого навчального закладу і напрямку підготовки

Запорізький національний університет є класичним університетом. Він був створений на базі Запорізького державного педагогічного інституту, який засновано 25 серпня 1930 року у відповідності з Постановою РНК УРСР від 11 серпня 1930 року «Про реорганізацію мережі і системи педагогічної освіти».

16 серпня 1985 року Запорізький державний педагогічний інститут було реорганізовано у класичний університет на підставі Постанови ЦК КПРС від 24.10.1978р. №130/9, Постанови РМ СРСР від 19.04.1979р. №358, Постанови РМ СРСР №872 від 21.09.1982р., Постанови ради Міністрів УРСР від 28.09.1982р. №478, спільного Наказу Мінвузу УРСР та Міносвіти УРСР від 29.12.1984р. №418/413 та Наказу Мінвузу від 16.08.1985р. №212. З 1999 року Запорізький державний університет є членом Європейської асоціації університетів (EAIE).

24 грудня 2004 року Указом Президента України університету надано статус Національного (№1536/2004).

Рішенням ДАК від 30.03.2010 р., протокол № 82, Запорізький національний університет акредитований за IV рівнем.

До складу Запорізького національного університету входить 13 факультетів, що складаються з 58 кафедр, та три відокремлені підрозділи: Криворізький, Нікопольський та Економіко-гуманітарний факультети ЗНУ; два коледжі: Економіко-правничий та Торговий, центри: післядипломної освіти та вивчення іноземних мов, гендерної освіти, німецької мови, партнер Гете-інституту, Французький лінгвістичний центр.

Відповідний рівень навчальної, методичної роботи забезпечує професорсько-викладацький склад університету – 630 науково-педагогічних працівників, із них докторів наук – 86, професорів – 59, кандидатів наук – 428, доцентів – 315, з яких 606 осіб є штатними викладачами, 24 – сумісниками.

У Запорізькому національному університеті підготовка здобувачів здійснюється на таких рівнях вищої освіти: початковий (13 спеціальностей) – бакалаврський (27 спеціальностей) – магістерський (30 спеціальностей) – освітньо-науковий (22 спеціальності).

Крім того, докторантура діє з 19 спеціальностей, за якими сьогодні проходять підготовку 23 докторанти.

Наразі в університеті працюють 3 докторські та 4 кандидатські спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук відповідно з 4 та 6 спеціальностей.

У 2016 році відкрито спеціалізовану вчену раду із захисту докторських дисертацій з педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти та спеціалізовану вчену раду із захисту докторських дисертацій з юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес, фінансове право; інформаційне право. Перереєстровано

Голова комісії

Р.О.Додонов

спеціалізовану вчену раду з філософських наук зі спеціальності 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії.

За 2016 рік захищено 55 кандидатських та 7 докторських дисертацій.

Науково-дослідна робота в Запорізькому національному університеті виконується відповідно до Положення «Про наукову діяльність Запорізького національного університету» та пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, затверджених Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Науково-дослідна робота забезпечується 3 навчально-науково-виробничими центрами і 12 навчально-науково-дослідними лабораторіями (з них 4 – у складі центрів). Лише у поточному навчальному році у ЗНУ створено три нових наукових підрозділи:

- проблемну науково-дослідну лабораторію «Науки про Землю»;
- науково-консультаційний центр юридичної лінгвістики;
- навчально-наукову лабораторію дослідження проблем службового права (спільно з науково-дослідним інститутом державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України).

Активно ведеться наукова співпраця Запорізького національного університету з науковими установами Національної академії наук, зокрема, в університеті функціонують: Запорізьке відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; Відділення Інституту історії України НАН України; Південно-український історико-дериватологічний центр Інституту української мови НАН України.

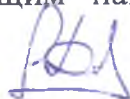
За результатами наукової роботи в 2017 році опубліковано 45 монографій, 140 підручників і навчальних посібників, 1029 наукових фахових статей, з них 297 – в іноземних виданнях, 48 статей у наукових журналах, що внесені до наукометричних баз Scopus Web of Science, 218 – у Copernicus, що у декілька разів перевищує показники минулого року.

У Запорізькому національному університеті видається 13 фахових видань, 8 з яких входять до міжнародних наукометричних баз даних.

Станом на квітень 2017 року кількість публікацій університету в SCOPUS становить 241, кількість цитувань – 344, індекс Хірша – 8, загальна позиція у рейтингу ВНЗ України – 69.

У 2016-2017 навчальному році Запорізький національний університет організував і провів 31 наукову конференцію, з них 10 – міжнародних, у тому числі I Регіональний форум «Наука. Влада. Бізнес», в рамках якого було презентовано та затверджено Програму розвитку регіональної платформи науково-виробничого партнерства «Інкуб». Наукові здобутки ЗНУ було представлено на двох Міжнародних спеціалізованих виставках «Освіта та кар'єра» з отриманням Гран-Прі в двох номінаціях; міжнародному форумі провідних фахівців ІТ-галузі, всеукраїнському науково-практичному семінарі з питань підготовки докторів філософії, молодіжному форумі безпеки України, IV Всеукраїнському Форумі нейрореабілітації та медико-соціальної експертизи, Українському форумі з охорони здоров'я. Також Запорізький національний університет виступив базовим вищим навчальним закладом з проведення

Голова комісії

Р.О.Додонов

II етапу Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальностей «Слов'янські мови та літератури» та «Математичні методи, моделі в економіці»; Всеукраїнської студентської олімпіади з правознавства, французької мови та літератури, а також обласного і регіонального етапів Всеукраїнської студентської олімпіади з інформатики.

На виконання Закону України «Про вищу освіту» створено Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених ЗНУ; 30 студенти ЗНУ стали переможцями міжнародних та всеукраїнських студентських наукових конкурсів та олімпіад.

Міжнародна діяльність ЗНУ є частиною загальноуніверситетської стратегії розвитку, спрямованої на повноцінну інтеграцію у світовий освітній і науковий простір.

Протягом 2016-2017 рр. університетом організовано і проведено 8 міжнародних та всеукраїнських конференцій для студентів і молодих вчених, у тому числі X науково-практичну конференцію студентів, аспірантів та молодих вчених «Молода наука-2017», в роботі якої брало участь близько 1100 молодих науковців.

На сьогодні кількість угод ЗНУ про міжнародне наукове співробітництво між вищими навчальними закладами та дослідницькими установами становить 57. Серед нових партнерів ЗНУ, з якими налагоджене співробітництво у 2016-2017 навчальному році: Анхойський педагогічний університет (Китайська Народна Республіка), Нарвський коледж Тартуського університету (Естонія), Державна вища професійна школа в Новому Сончі (Польща).

Для навчання студентів використовуються 8 навчальних корпусів університету, спортивний комплекс та біостанція-профілакторій ЗНУ на о. Хортиця.

Лекції, практичні та лабораторні заняття проводяться в обладнаних лабораторіях на сучасному навчально-методичному рівні. Освітній процес у Запорізькому національному університеті забезпечується 54 комп'ютерними класами, спеціалізованими лабораторіями та аудиторіями, що оснащені сучасним технічним обладнанням. Всі комп'ютери мають доступ до швидкісного Internet. У навчальних корпусах забезпечено доступ до Wi-Fi.

Запорізький національний університет має загальнодержавну форму власності, змішану форму фінансування, здійснює такі види діяльності: вища освіта (код за КВЕД – 85.42), дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук (72.20), діяльність лікарняних закладів (86.10), загальна медична практика (86.21); постачання інших готових страв (56.29), будівництво житлових і нежитлових будівель (41.20); підпорядковується Міністерству освіти і науки України.

Основними установчими і реєстраційними документами Запорізького національного університету є:

1. Ліцензія від 05.08.2014 р. серія АЕ № 458600 з додатком.
2. Відомості щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти Запорізького національного університету оприлюднені на сайті МОН за посиланням:

Голова комісії

Р.О.Додонов

<http://mon.gov.ua/activity/poslugi/licenzuvannya-ta-akreditacziya/vidomosti-pro-pravo-zdijsnennya-osvitnoyi-diyalnosti-vishhimi-navchalnimi-zakladami-ta-naukovimi-ustanovami.html>

3. Статут Запорізького національного університету, що прийнятий конференцією трудового колективу від 27.09.2016 р. та затверджений Міністерством освіти і науки України 04.01.2017 р. № 13.

4. Виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань від 27.07.2016 р.

5. Відомості з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) від 29.07.2016 р., реєстраційний номер 1774/2016.

6. Сертифікат про акредитацію РД-IV, № 088644, виданий 5 липня 2010 року, відповідно до рішення ДАК від 30 березня 2010 р., протокол № 82 (наказ МОН України від 10.06.2010р. № 1611-Л). Термін дії сертифікату до 01.07.2020 р.

7. Документи, що засвідчують відповідність санітарно-технічного стану приміщень, які використовуються при проведенні освітньої діяльності Запорізького національного університету, встановленим нормативним вимогам.

8. Документи, що засвідчують право власності на землю, та договори оренди.

Наявність оригіналів установчих і реєстраційних документів засвідчується.

Місце знаходження університету: 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66.

Для підготовки фахівців із зазначеної спеціальності університет має необхідну матеріальну базу: 8 навчальних корпусів, а також спортивно-оздоровчій табір, біостанцію, спортивний комплекс зі спортивним та тренажерним залами. Загальна площа навчальних приміщень становить 15276,25 м². У розпорядженні факультету соціології та управління – навчальні корпуси № 4 площею 3943,5 м² та № 6 площею 3992,7 м². Аудиторії, що використовуються в процесі підготовки бакалаврів напрямом 6.020301 «Філософія», відповідають Державним будівельним нормам України ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів», затверджених наказом Державного комітету України у справах містобудування і архітектури від 27 червня 1996 року № 117, санітарно-гігієнічним нормам, вимогам правил пожежної безпеки, вимогам нормативних актів з охорони праці.

Загальна кількість студентів університету станом на 01 жовтня 2016 р. – 10282 особи, із них на денній формі навчання – 6 769 осіб, а на заочній формі – 3 513 осіб.

Виконуючим обов'язки ректора Бондар Олександр Григорович, доцент, доктор юридичних наук. З 07 червня 2012 р. – до оголошення процедури виборів ректора університет очолював Фролов Микола Олександрович, професор, доктор історичних наук, заслужений працівник освіти України, академік Академії наук вищої освіти України, народний депутат України.

Голова комісії

Р.О.Додонов

Склад кафедр і характеристику професорсько-викладацького складу, що забезпечує підготовку фахівців з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія», представлено у табл. 1.

Таблиця 1.

СКЛАД КАФЕДР І ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ З НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.020301 «ФІЛОСОФІЯ» ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 0203 «ГУМАНІТАРНІ НАУКИ» ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

№ з/п	Назва кафедри	Професорсько-викладацький склад, осіб / %	З них працюють						
			Разом, осіб / %	На постійній основі			Сумісники		
				У тому числі			У тому числі		
				Доктори наук, професори, осіб / %	Канд. наук, доценти, осіб / %	Без наукових ступенів і вчених звань, осіб / %	Доктори наук, професори, осіб / %	Канд. наук, доценти, осіб / %	Без наукових ступенів і вчених звань, осіб / %
1	Випускова кафедра соціальної філософії та управління	13/44,8	13/44,8	6/20,6	7/24,1	-	-	-	-
2	Інші кафедри університету	16/55,2	16/55,2	2/7,0	13/44,9	1/3,4	-	-	-
Разом		29/100	29/100	8/27,6	20/69,0	1/3,4	-	-	-

Підготовка і випуск фахівців з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» здійснюється на випусковій кафедрі соціальної філософії та управління, яка забезпечує освітній процес із підготовки бакалаврів з урахуванням розроблених у Запорізькому національному університеті навчальних планів і програм, положень про державну атестацію студентів, організацію самостійної роботи студентів та систему контролю їхніх знань, організацію наукових досліджень студентів, концепції та плану з виховної роботи, планування видання навчально-методичних розробок, індивідуальних планів роботи викладачів.

Експертна комісія відзначає, що всі копії установчих документів у акредитаційній справі відповідають оригіналам і нормативним вимогам до них та забезпечують правові засади діяльності навчального закладу, а також свідчать про можливість акредитації напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» освітнього ступеня «бакалавр» з ліцензованим обсягом 30 осіб денної форми навчання.

Голова комісії

Р.О.Додонов

2. Формування контингенту студентів

Підготовка фахівців з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» освітнього ступеня «бакалавр» здійснюється відповідно до ліцензованого обсягу прийому 30 осіб (денна форма навчання).

Набір студентів для отримання освітнього рівня «бакалавр» проводиться за умови наявності повної середньої освіти, базової вищої освіти.

Основним джерелом формування контингенту студентів є випускники загальноосвітніх шкіл.

Значна увага приділяється національному вихованню студентів. Важливу роль в цьому відіграють екскурсії до парків та історичних місць України, наукових установ різних регіонів. Студенти мають можливість проявити свої здібності в наукових товариствах, які діють на факультеті, Всеукраїнських олімпіадах, конкурсах наукових робіт.

Серед заходів, які сприяють інтелектуальному, естетичному та фізичному вихованню студентів, необхідно відзначити щорічні свята та пам'ятні дати: День Конституції, День соборності, День пам'яті жертв голодомору та політичних репресій, День пам'яті та примирення, День захисника вітчизни, День державного прапора України, День відкритих дверей, День студента, Міжнародний день рідної мови, День української мови і писемності.

Таблиця 2

ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ
НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.020301 «ФІЛОСОФІЯ» ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 0301 «ГУМАНІТАРНІ
НАУКИ» ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»
(ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ)

№	Назва показника	Роки			2016
		2013	2014	2015	
1.	Ліцензований обсяг прийому	30	30	30	30
2.	Прийнято на ОКР бакалавр				
	– всього	3	10	10	4
	– за держзамовленням	2	5	5	
3.	Подано заяв				
4.	Всього студентів на напрямі підготовки	3	13	23	27
5.	Всього студентів у ВНЗ на 1.10. відповідного року всього (денне відділення/заочне)	5740/3513	6252/3312	6524/3097	6769/3513
6.	Кількість студентів, яких відраховано (всього): в т.ч. – за невиконання навчального плану	-	-	2	1

Протягом 2013-2017 рр. на факультеті проведено близько 150 наукових заходів різного рівня. Традиційними стали наукові конференції міжнародного

Голова комісії

Р.О.Додонов

рівня, присвячені різним аспектам філософського осмислення проблем соціального прогнозування та проектування суспільного розвитку України і світу (березень 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 рр.) та науково-практична конференція «Молода наука» (квітень 2013, 2014, 2015, 2017 рр.).

Матеріали власних наукових розвідок студенти апробують на наукових конференціях різних рівнів, наукових читаннях, круглих столах, які щороку проводяться факультетом та ВНЗ України (Одеса, Суми, Львів, Житомир, Вінниця, Київ, Дніпропетровськ, Черкаси та ін.).

Серед реалізованих проєктів профорієнтаційної діяльності – Філософський фестиваль за участю школярів і студентів, Школа муніципального планування, Фестиваль молодіжних муніципальних проєктів, Дебатний клуб, Студії глобальних політичних досліджень.

За результатами проведення перевірки експертна комісія дійшла висновку: стан роботи щодо формування контингенту студентів у навчальному закладі відповідає державним вимогам з акредитації напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» освітнього ступеня «бакалавр» з ліцензованим обсягом 30 осіб денної форми навчання.

3. Зміст підготовки фахівців

Експертною комісією встановлено, що для проведення освітньої діяльності університет має повний пакет нормативної документації з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки»: освітньо-професійну програму (ОПП), освітньо-кваліфікаційну характеристику (ОКХ), засоби діагностики якості вищої освіти (ЗД) бакалавра, які розроблені робочою групою Міністерства освіти та науки України. Вищезазначена документація погоджена, затверджена у встановленому порядку. Зміст освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійна програма, зміст державної атестації відповідають профілю підготовки бакалавра галузі знань 0301 «Гуманітарні науки».

Навчальний план підготовки бакалавра затверджено вченою радою факультету соціології та управління Запорізького національного університету (протокол № 9 від 24.04.2013 р.), вченою радою Запорізького національного університету (протокол № 11 від 28.05.2013 р.) та ректором ЗНУ. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який затверджується проректором з навчальної роботи.

Для кожної навчальної дисципліни, що входить до освітньо-професійної програми та навчального плану, складено навчальні та робочі програми дисциплін, що є нормативними документами, і затверджені в установленому порядку. Навчальна програма кожної нормативної дисципліни складена згідно з вимогами державного стандарту освіти України. В робочих програмах визначені мета і завдання дисциплін, тематичний план, зміст програм, плани

практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, завдання для самостійної роботи студентів, критерії оцінок, рекомендована література.

Забезпеченість навчальних дисциплін робочими та навчальними програмами становить 100%. Робочі програми відповідають ОПП, ОКХ та сучасному рівню розвитку вимог вищої школи.

Кафедрою соціальної філософії та управління розроблені навчально-методичні матеріали для опанування дисциплін програми підготовки бакалаврів. Аналіз програм практик показує, що вони відповідають установленим вимогам, навчальному плану, ОПП та ОКХ. Атестація бакалаврів здійснюється згідно з вимогами ЗД та відповідають завданням визначення відповідності рівня якості вищої освіти, вимогам стандартів вищої освіти.

У робочих матеріалах з усіх навчальних дисциплін є дидактичні матеріали (завдання з окремих тем, контрольні запитання, засоби контролю і таке інше) з організації та проведення самостійної та індивідуальної роботи студентів, що відповідають акредитаційним вимогам. У робочих програмах з усіх навчальних дисциплін є критерії оцінювання знань і вмінь студентів.

За всіма дисциплінами навчального плану підготовлені навчально-методичні комплекси (НМКД). Навчально-методичне забезпечення всіх дисциплін, що викладаються працівниками кафедри соціальної філософії та управління, інших кафедр ЗНУ з підготовки бакалаврів включає: державні стандарти освіти, навчальний план, навчальні програми з усіх нормативних і вибіркового навчальних дисциплін, програм практик, конспекти лекцій, підручники і навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до семінарських і практичних занять, індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів з навчальних дисциплін, контрольні завдання до семінарських і практичних занять, контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу, комплекти тестів, методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання курсових робіт. НМКД та навчально-методичні матеріали дисциплін напряму підготовки 6.020301 «Філософія» введено до серверу факультету і мають вільний доступ.

ОКХ, ОПП, ЗД, навчальний план та робочі програми з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» освітнього ступеня «бакалавр» відповідають діючим стандартам і вимогам акредитації.

Комісія констатує, що зміст підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» відповідає вимогам ОПП, ОКХ, ЗД і регламентується документами, затвердженими у встановленому порядку. Науково-педагогічний і кадровий потенціал факультету соціології та управління Запорізького національного університету і випускової кафедри здатні забезпечити навчальну, виховну і науково-дослідну роботу відповідно до акредитаційних умов та державних вимог до якості освіти.

4. Організація та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Основою для організації освітнього процесу є навчальний план за напрямом підготовки. Відповідно до навчального плану з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» кафедра соціальної філософії та управління складає щорічні плани навчально-методичних видань і додатково замовляє нову навчально-методичну літературу для бібліотеки ЗНУ, що має два фонди – на паперових та електронних носіях.

З метою поліпшення якості освітнього процесу діє науково-методична рада факультету та науково-методична рада ЗНУ. Основними напрямками їх діяльності є: розробка програм підготовки фахівців різного рівня, вивчення та впровадження нових технологій навчання, встановлення нормативного змісту та обсягів навчальних дисциплін, розробка робочих та семестрових планів, замовлення необхідного методичного та інформаційного забезпечення навчального процесу та інше. Науково-методична рада розглядає розроблені Положення про організацію державної атестації в ЗНУ, Положення про кваліфікаційну та магістерську роботу, Положення ЗНУ про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів, розроблену систему контролю якості знань студентів, її випробування і впровадження у навчальний процес тощо.

Для забезпечення освітнього процесу з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» випусковою кафедрою розроблені навчально-методичні комплекси спеціальності (НМКС) та навчально-методичні комплекси дисциплін (НМКД). До складу НМКС входять такі документи: ОКХ; ОПП; ЗД, навчальний план; програми практик; положення про державну атестацію студентів; кваліфікаційні завдання з базових дисциплін; тематика та методичні вказівки до курсових робіт.

Наявність методичного забезпечення дисциплін навчального плану підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» складає 100%.

Комплексність НМКС та якість розроблених матеріалів в цілому відповідають існуючим вимогам до цих документів та рівню підготовки фахівців.

Кафедрою соціальної філософії та управління та іншими кафедрами ЗНУ розроблено методичне забезпечення дисциплін, що включені у навчальний план з підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки», у вигляді НМКД, що складаються з таких матеріалів: робоча та навчальна програми дисципліни; інструктивно-методичні матеріали до лабораторних або практичних і семінарських занять; інструктивно-методичні матеріали до індивідуальної та самостійної роботи студентів; навчально-методичні матеріали, у тому числі видані викладачами кафедр університету.

Розроблені НМКД в цілому відповідають вимогам підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр».

Голова комісії

Р.О.Додонов

Система проміжного та підсумкового контролю знань студентів побудована на використанні сучасних методів. Кафедра соціальної філософії та управління керується розробленими в ЗНУ методичними вказівками до самостійної роботи студентів, Положенням про самостійну роботу студентів і систему контролю їх знань та ін. Із сучасних форм контролю за самостійною роботою на кафедрі використовуються тести, у тому числі електронне тестування, ситуаційні задачі, ділові ігри, написання есеїв тощо.

Кафедрою соціальної філософії та управління здійснюється постійна робота щодо безперервної комп'ютеризації освітнього процесу. Впроваджуються в освітній процес пакети програм дистанційної освіти, розроблених спеціалізованими закладами та викладачами кафедри.

У загальному бюджеті навчального часу значний обсяг годин відведено на практичну підготовку бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки», яка є важливою складовою навчально-виховного процесу. Головною метою практичної підготовки студентів є формування в умовах сучасного українського суспільства професійних аналітичних умінь та навичок у сфері дослідницької, управлінсько-інформаційної, релігієзнавчої та педагогічної діяльності.

Навчальним планом підготовки фахівців з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0203 «Гуманітарні науки», рівня вищої освіти «бакалавр» передбачено:

три навчальні практики (з моніторингу громадської думки; релігієзнавчого аналізу ЗМІ; проектування технологій громадянської освіти та розвитку гуманістичної ідеології);

виробнича (педагогічна) практика.

Основними навчально-методичними документами для студентів та керівників практик є наскрізна та робочі програми практик, що розроблені відповідно до «Методичних рекомендацій щодо складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України». Ці програми відповідають вимогам вищезазначених документів, навчальному плану, ОКХ та ОПП.

Формою контролю практик є диференційовані заліки. Заліки з виробничої практики студенти складають комісії, а загальні підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри соціальної філософії та управління.

Факультет соціології та управління Запорізького національного університету забезпечує базами науково-виробничих практик студентів. Як бази для практики використовуються наступні організації: КП «Обласний центр патріотичного виховання молоді» Запорізької обласної державної адміністрації, департамент освіти і науки Запорізької міської ради; управління у справах преси та інформації, департамент культури, туризму, національностей та релігій Запорізької обласної державної адміністрації; Економіко-правничий коледж ЗНУ тощо.

Таким чином, організаційне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчального процесу підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301

«Гуманітарні науки» ліцензійним обсягом 30 осіб денної форми навчання відповідає державним вимогам до акредитації напряму підготовки.

5. Кадрове забезпечення освітньої діяльності

Усього до підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» залучено 29 науково-педагогічних працівників. З них докторів наук – 8 (27,6%), кандидатів наук – 20 (69,0%), без наукового ступеня – 1 особа (3,4%). На постійній основі працюють 29 (100 %) осіб.

Викладання лекційних годин циклу гуманітарної і соціально-економічної підготовки дисциплін навчального плану забезпечують 100 % працівників з науковими ступенями та вченими званнями, усі на постійній основі.

Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки дисциплін навчального плану спеціальності становить 100 %, в тому числі на постійній основі – 100 %.

Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання циклу природничо-наукової підготовки дисциплін навчального плану напряму підготовки становить 100 %, в тому числі на постійній основі – 100 %. З них частка докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України або монографій, до одного доктора наук або професора) – 68,6%.

Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання циклу професійно-орієнтованих дисциплін навчального плану спеціальності становить 100 %, в тому числі на постійній основі – 100 %. З них частка докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України або монографій, до одного доктора наук або професора) – 53,7 %.

Випусковою за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» є кафедра соціальної філософії та управління. Кафедра була створена у вересні 2001 року. За час свого існування мала назви: кафедра політології та теорії управління (2001-2003 рр.), кафедра теорії та практики управління (2003-2008 рр.), кафедра соціальної філософії та управління (з квітня 2008 р.). З 01.09.2013 року очолює випускову кафедру доктор філософських наук, доцент, професор кафедри Бутченко Тарас Іванович – автор понад 50 наукових робіт з актуальних проблем соціальної філософії, який пройшов стажування в Готландському університеті (2007, Королівство Швеція) та Масачусетському університеті (2008, США).

Голова комісії

Р.О.Додонов

На кафедрі соціальної філософії та управління функціонує аспірантура зі спеціальності 09.00.03 – «соціальна філософія та філософія історії». Крім того, на кафедрі діє наукова школа «Вдосконалення методології соціального пізнання». Провідним теоретиком, засновником і керівником відомої філософської школи з проблем соціальної філософії та філософії історії є професор В.І. Воловик. Основні напрямки наукової діяльності: аналіз діючих методологічних систем пізнання соціальних явищ, їх мисленнєвих моделей; пошук детермінантів оптимізації розвитку соціально-гуманітарного знання; оптимізація розвитку соціальних процесів.

Викладацький склад випускової кафедри сформований з високоосвічених фахівців, які мають наукові ступені кандидата і доктора наук та значний практичний досвід роботи, що дає їм змогу ефективно керувати науковою роботою студентів, якісно виконувати великий обсяг навчально-методичної роботи тощо. На кафедрі працює 17 осіб, з них мають науковий ступінь кандидатів наук – 8, доцентів – 14, докторів наук – 6 (Бутченко Т.І., Глазунов В.В., Краснокутський О.В., Приймак О.М., Скворець В.О., Чайка І.Ю.). На постійній основі на кафедрі соціальної філософії та управління працює 17 викладачів.

Протягом 2012-2016 років на випусковій кафедрі захищено викладачами кафедри – 4 докторських та 3 кандидатських дисертацій.

Упродовж 2013-2017 рр. на факультеті виконувались наукові теми, які проводилися поза фінансуванням в рамках другої половини робочого дня.

На випусковій кафедрі соціальної філософії та управління факультету соціології та управління ЗНУ видаються науково-теоретичні журнали «Культурологічний вісник: Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянщини» (започаткований у 1994 р.), який входить до переліку спеціалізованих наукових видань для публікації результатів наукових досліджень за спеціальністю «Філософія», і «Соціальна перспектива та регіональний розвиток» (видається з 2006 року). Засновником та головним редактором наукового фахового журналу «Культурологічний вісник» є В.І.Воловик.

Крім того, викладачі кафедри публікують результати своїх досліджень у збірнику наукових праць «Соціальна перспектива і регіональний розвиток: філософія, політика, соціологія» (головний редактор, декан факультету соціології та управління М.А. Лепський) та інших наукових виданнях регіонального та загальнодержавного рівнів.

Таким чином, якісний склад викладачів, які забезпечують підготовку бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» відповідає критеріям фаховості та акредитаційним вимогам щодо кількості докторів і кандидатів наук.

Принцип високоякісної підготовки фахівців забезпечується, насамперед, підготовкою власних високоякісних кадрів. Підвищення кваліфікації викладачів відбувається у формі стажування на кафедрах інших провідних вищих навчальних закладів або наукових установах спорідненого профілю України та інших держав.

Голова комісії

Р.О.Додонов

Експертна комісія констатує, що кадрове забезпечення підготовки фахівців з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» за освітнім ступенем «бакалавр» на факультеті соціології та управління Запорізького національного університету відповідає державним вимогам до акредитації за всіма циклами підготовки навчального плану з ліцензованим обсягом 30 осіб денної форми навчання.

6. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

У Запорізькому національному університеті є необхідна матеріально-технічна база для провадження освітньої діяльності та забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти відповідних освітніх рівнів.

Для проведення освітнього процесу Запорізький національний університет має достатні за площею приміщення для професорсько-викладацького складу, комп'ютерних класів, навчально-допоміжного персоналу.

Загальні навчальні приміщення усього становлять 15276,25 м².

Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів, становить 2,9 м² на одну особу для фактичного контингенту студентів з урахуванням навчання за змінами.

Факультет соціології та управління розміщений у навчальному корпусі № 6 загальною площею 3992,7 м². Випускова кафедра соціальної філософії та управління і спеціалізовані аудиторії для студентів-філософів розташовані у навчальному корпусі № 4 загальною площею 3943,5 м². Крім цього, для навчання студентів використовуються й інші навчальні корпуси № 1, 2, 3, 8, які відповідають прийнятим санітарним нормам.

Кількість студентів, що потребують гуртожитку, становить 1 373 особи і всі вони забезпечені гуртожитком у повному обсязі, тобто забезпеченість становить 100%.

Сучасна обчислювальна техніка, якою користуються студенти, сконцентрована в спеціалізованих комп'ютерних класах університету, об'єднаних у локальну мережу з виходом в Internet.

Усі структурні підрозділи факультету (кафедри, деканат) мають окремі аудиторії та спеціалізовані кабінети для проведення практичних занять.

У навчальному процесі застосовується сучасна аудіо- та відеотехніка, мультимедійне забезпечення.

Кожна кафедра забезпечена комп'ютером та принтером, деканат – чотирма комп'ютерами, трьома копіювальними апаратами, двома принтерами загальнофакультетського використання.

В освітньому процесі застосовується сучасне мультимедійне забезпечення, кодоскопи, слайдпроектори.

Інформаційне забезпечення освітнього процесу здійснюється загальним фондом бібліотеки, кількість якого на 01 вересня 2017 р. нараховує 898 626 примірників (навчальної літератури – 357 503 примірника, наукової літератури – 386 956 примірників), складається з основного, обмінно-резервного, фонду

Голова комісії

Р.О.Додонов

книгосховища, рідкісної книги (9 040 примірників) та періодичних видань (155 598 примірників). Фонди бібліотеки поповнюються підручниками, рекомендованими Міністерством освіти і науки України, науковими та навчально-методичними працями викладачів ЗНУ, електронними виданнями.

Бібліотечний фонд постійно поповнюється професійною та спеціальною навчальною літературою. Нові видання, які становлять професійний інтерес, відтворюються на електронних носіях, що дозволяє кожному студенту ознайомитися з ними в будь-якому комп'ютерному класі ЗНУ.

Наукова бібліотека ЗНУ отримує обов'язковий примірник авторефератів дисертацій і забезпечена фаховими періодичними виданнями відповідно до нормативних вимог.

Студенти напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» забезпечені підручниками, періодичними виданнями та довідковою літературою за фахом, у тому числі на електронних носіях у повному обсязі.

Базовими елементами електронного середовища наукової бібліотеки ЗНУ є електронний каталог та електронна бібліотека власної генерації. Електронна бібліотека містить масив електронних інформаційних ресурсів, наданих у мережевому локальному та віддаленому доступі. Електронна бібліотека дає доступ до електронних копій різних видів документів: книг, статей із періодичних видань і наукових збірників та ін. Фонд Електронної бібліотеки формується як зібрання повнотекстових електронних копій та документів на змінних носіях (компакт-диски), із зовнішніх джерел, а також документів, первісно створених у електронній формі. На 01.09.2017 р. загальний обсяг фонду електронних ресурсів складає 88 715 назв.

Із метою наближення ресурсів Інтернет до користувача продовжується робота по створенню навігатора Інтернет-ресурсів за профілем вишу. Тематика навігатора відповідає навчальним програмам університету та надає допомогу студентам у пошуку фахової інформації у відкритих ресурсах. База даних нараховує 7 074 наукових порталів та сайтів періодичних видань.

Студенти мають доступ до джерел локального та віддаленого доступу. Інтернет-сторінка наукової бібліотеки (<http://library.znu.edu.ua>) надає доступ: до власного електронного каталогу книг, електронної бібліотеки, «Електронного банку навчально-методичних матеріалів ЗНУ», баз даних, створених науковою бібліотекою ЗНУ, каталогу «Періодичні видання в Інтернет», тематичних добірок ресурсів Інтернет, ресурсів Центру європейської інформації. ЗНУ забезпечує технічні умови для використання у навчальному процесі вільного доступу до інформаційних ресурсів мережі «УРАН», баз даних видавництва «Elsevier»: інформаційно-наукової системи бази даних «Scopus» та онлайн-бази інформаційних ресурсів платформи ScienceDirect, інформаційно-правової мережі «ЛІГА: ЗАКОН», бази даних «Polpred.com Обзор СМИ».

Запорізький національний університет як учасник проекту ELibUk «Електронна бібліотека України: створення Центрів знань в університетах України» (<http://library.znu.edu.ua/960.ukr.html>) має можливість забезпечувати підтримувати та вдосконалювати інформаційну базу, необхідну для навчально

та науково-дослідницької роботи студентів, учених і фахівців університету та відповідні механізми обміну інформацією. В межах проекту студенти та науковці ЗНУ мають доступ до світових ресурсів передплатеного, тестового та відкритого доступу.

У 2016 році наукова бібліотека приєдналася до Проекту «ТОРНАДО» (Томсон Рейтер для науково-дослідних та освітніх установ) в рамках діяльності Консорціуму e-VERUM (<http://everum.org.ua>). В межах Проекту отримано тестовий доступ до бібліографічних баз наукометричної платформи Web of Science: Science Citation Index Expanded, Social Science Citation Index, Arts and Humanities Citation Index, Conference Proceedings Citation Index, Book Citation Index, Journal Citation Reports 2004-2014, Derwent Innovations Index (дані по патентах), Medline®.

Відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України бібліотека ЗНУ розробила програми курсу та електронні лекторії «Основи інформаційної культури студента» та кожного навчального року читає лекції для студентів, магістрів і аспірантів. Метою занять є освоєння традиційних, електронних пошукових засобів джерел інформації, аналітичного їх відбору, оформлення результатів.

Таким чином, рівень матеріально-технічного, інформаційного та іншого ресурсного забезпечення, комп'ютеризації освітнього процесу, забезпеченості навчальною і методичною літературою відповідає державним вимогам до акредитації бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки».

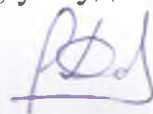
7. Якість підготовки і використання випускників

Випускова кафедра соціальної філософії та управління організовує освітній процес із підготовки бакалаврів напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» з урахуванням затверджених у ЗНУ положень про державну атестацію студентів, організацію самостійної роботи студентів та систему контролю їхніх знань, проведення практик студентів, організацію наукових досліджень студентів, концепції та плану з виховної роботи, планування видання навчально-методичних розробок, індивідуальних планів роботи викладачів.

Експертною комісією проведено аналіз гуманітарної, природничо-наукової та загальноєкономічної підготовки, а також професійної та практичної підготовки студентів-бакалаврів напрямку підготовки 6.020301 «Філософія». Заліки з дисциплін, робочі програми яких передбачають проведення практичних занять, виставляються за результатами поточної успішності навчання студентів. Іспити проводяться за білетами, розробленими у відповідності до навчальних і робочих програм і містять як теоретичні питання, так і практичні завдання. Білети щорічно затверджуються на засіданнях кафедри.

Результати екзаменаційних сесій та атестацій обговорюються на засіданнях кафедри, ради факультету, у студентських академічних групах.

Голова комісії

Р.О.Додонов

Показники успішності навчання студентів з напрямку підготовки 6.030201 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» за результатами останньої екзаменаційної сесії такі:

- цикл дисциплін природничо-наукової підготовки: абсолютна успішність складає 100%, якість – 77,7%.

- цикл професійно-орієнтованих дисциплін: абсолютна успішність складає 100%, якість – 77,7%.

Рівень фахової підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» визначався за результатами виконаних комплексних контрольних робіт. Проведення комплексних контрольних робіт та їх перевірка здійснені на належному організаційному рівні.

Для студентів-бакалаврів напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» були проведені комплексні контрольні роботи: з циклу дисциплін гуманітарної підготовки – Українська мова (за професійним спрямуванням); з циклу дисциплін природничо-наукової підготовки – Соціологія, Політологія, Логіка; з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки – Філософія управління, Релігійна філософія, Філософія історії.

Результати виконання контрольних робіт свідчать про належну теоретичну підготовку студентів, вміння застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці при вирішенні конкретних практичних завдань.

Абсолютна успішність студентів з циклу природничо-наукової підготовки становить 100%, показник якості – 77,7%, абсолютна успішність студентів з циклу професійно-орієнтованих дисциплін становить 100%, показник якості – 66,6%, що відповідає умовам акредитації.

Експертна комісія провела ККР з метою перевірки залишкових знань та виявила незначну розбіжність між даними самоаналізу і проведеного контролю з дисциплін. Середній показник абсолютної успішності виконання ККР при акредитаційній експертизі для дисциплін циклу соціально-гуманітарної підготовки становить 100%, а якість – 66,6% (відхилення від самоаналізу склало 33,4 % за показником якості та 0% за абсолютною успішністю). Середній показник абсолютної успішності для дисциплін професійної та практичної підготовки становить 100%, а якість – 66,6% (відхилення від самоаналізу склало 11,1% за показником якості та 0% за абсолютною успішністю), що відповідає умовам акредитації.

Для визначення узагальнюючого показника з комплексу дисциплін за рівнем функціональних знань розраховувались середні показники успішно виконаних завдань відносно всієї кількості студентів, що виконували комплексні контрольні роботи.

Експертами була проведена вибіркова перевірка 20% звітів з виробничої практики (керівник доцент кафедри соціальної філософії та управління Бутченко Т.І.). **Рівень звітів відповідає виставленим оцінкам.**

Абсолютна успішність студентів за результати захисту звітів з практик становить 100%, показник якості – 100 %, середній бал – 4,7, який відповідає умовам акредитації.

Голова комісії

Р.О.Додонов

З метою визначення рівня фундаментальної підготовки студентів викладачами кафедри соціальної філософії та управління розроблені програми курсових робіт для студентів напряму підготовки 6.020301 «Філософія».

У тематиці курсових робіт відображено основні напрямки досягнень сучасної філософії і науки. Переважна більшість кваліфікаційних робіт виконується в межах тем науково-практичної діяльності кафедри.

За результатами проведеної перевірки щодо проходження студентами практики та відгуків з організацій та установ, комісія дійшла таких висновків: теми практик у повній мірі відповідають вимогам, є актуальними, курсові роботи бакалавра виконуються у відповідності до встановлених вимог.

Вивчивши стан якості підготовки випускників освітнього ступеня «бакалавр» з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки», експертна комісія дійшла висновків, що навчальний заклад дотримується вимог державних стандартів якості освіти і акредитації.

8. Перелік зауважень (приписів) контролюючих органів та заходи з їх усунення

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.07 р. № 1019 «Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг» з метою проведення ліцензійної експертизи підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.020301 «Філософія» у Державному вищому навчальному закладі «Запорізький національний університет» Міністерства освіти і науки України та наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 621л від 12 березня 2013 р. експертну комісію було призначено у складі:

Мельник	- декан філософського факультету Львівського
Володимир	національного університету імені Івана Франка,
Петрович	доктор філософських наук, професор, голова комісії;
Марченко	- завідувач кафедри філософії Черкаського
Олексій	національного університету імені Богдана
Васильович	Хмельницького», доктор філософських наук,
	професор.

Експертизу було проведено у період з 13 березня по 15 березня 2013 року. безпосередньо на місці.

При проведенні ліцензійної експертизи з напряму підготовки 6.020301 «Філософія» у Запорізькому національному університеті експертною комісією були надані наступні рекомендації:

- подовжити підготовку якісного складу професорсько-викладацького складу випускової кафедри шляхом залучення та підготовки кандидатів і докторів наук з фаховим спрямуванням;

- активізувати профорієнтаційну роботу з абітурієнтами та забезпечити набір студентів відповідно до ліцензованого обсягу;

- вдосконалювати якісний рівень забезпечення науково-методичнок

Голова комісії

Р.О.Додонов

літературою за фаховим спрямуванням, у т.ч. самостійної роботи студентів та інтенсифікувати впровадження активних форм навчання;

- активізувати науково-дослідну роботу за проблематикою розвитку напряму «філософія» викладачами випускової кафедри та талановитою молоддю;

- поповнити бібліотечний фонд фаховою літературою з грифом МОН України.

На виконання зазначених зауважень здійснено такі заходи:

- активно здійснюється підготовка кандидатів та докторів філософських наук науковцями випускової кафедри соціальної філософії та управління. Самостійне наукове керівництво підготовкою кандидатських дисертацій з філософії здійснюють д. філос. н. Т.І. Бутченко, д. філос. н. В.О. Скворець, д. філос. н. О.В. Краснокутський. Так, д. філос. н. Т.І. Бутченко здійснив керівництво підготовкою та захистом кандидатської дисертації К.В. Жадько, керує підготовкою кандидатських дисертацій М.І. Бобровського, С.І. Македонської; д. філос. н. В.О. Скворець здійснює керівництво підготовкою кандидатської дисертації Стариковської О.С.

Протягом 2012-2016 років на випусковій кафедрі захищено викладачами кафедри – 4 докторських та 3 кандидатських дисертацій.

Профорієнтаційні заходи науково-педагогічних працівників щодо формування контингенту студентів проводяться як на рівні університету в цілому, так і на рівні факультету соціології та управління й кафедри соціальної філософії та управління.

На рівні кафедри соціальної філософії та управління профорієнтаційною роботою із громадськістю займаються всі співробітники кафедри. Завдяки їх зусиллям щорічно проводяться такі заходи із залучення молоді до навчання за напрямом підготовки:

- Розміщення рекламних оголошень із запрошеннями на навчання у місцевих ЗМІ (газета «Наш город», «Міг», «Наше время»), виступи по телебаченню на місцевих каналах: ЗТРК «Запоріжжя»: «Знак запитання», «Дискусійний клуб», «Алекс», «Запоріжжя», «ТВ-5». Трансляція профорієнтаційного ролику про напрями підготовки та спеціальності університету загалом та про факультет соціології та управління зокрема по обласному та місцевому телебаченню.

- Поширення інформації про напрям підготовки «Філософія» через розповсюдження буклету факультету соціології та управління у школах міста та області.

- Зустрічі мобільних груп студентів та викладачів з випускниками шкіл, коледжів, ліцеїв і гімназій Запорізького регіону.

- Зустрічі мобільних груп студентів та викладачів з випускниками училищ і технікумів м. Запоріжжя та Запорізької області.

- Проведення відкритих занять (лекцій, тренінгів, ділових ігор тощо) викладачів кафедри і запрошення на них випускників шкіл, коледжів, ліцеїв і гімназій Запорізького регіону.

- Розроблені та розміщені на сайті факультету соціології та управління web-сторінки, на яких подана інформація про напрями підготовки та спеціальності факультету (інформація подана на українській, російській та англійській мовах).

- Проведення Дня відкритих дверей, Дня абітурієнта.

- Проведення щорічного «Філософського фестивалю».

На випусковій кафедрі здійснюється активна навчально-методична робота. Курси, що викладаються, забезпечені навчально-методичними комплексами дисципліни. Всі дисципліни начального плану представлені у системі Moodle, яка доступна для всіх студентів напряму підготовки 6.020301 «Філософія», активно використовується у навчальному процесі, під час поточного, підсумкового контролю.

Викладачі кафедри проводять активну науково-дослідну роботу. Викладачі випускової кафедри підготували 7 монографій, 217 статей та доповідей (130 у фахових виданнях, 6 – у зарубіжних виданнях), переважна більшість з яких у фахових виданнях, взяли участь у більш як 102 міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових конференціях та семінарах. Студенти напряму підготовки 6.020301 ставали переможцями та лауреатами Конкурсу студентських наукових робіт Запорізької обласної державної адміністрації, брали участь у всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях.

Фонд Наукової бібліотеки Запорізького національного університету поповнено фаховою літературою з грифом Міністерства освіти і науки України.

Усі рекомендації та зауваження, зазначені експертною комісією під час ліцензування, на дату перевірки були реалізовані у повному обсязі.

За результатами попередньої експертизи акредитаційних матеріалів було рекомендовано звернути увагу на таке:

Попередня експертиза акредитаційних матеріалів	Результати перевірки на місці
Перевірити наявність передплати на фахові періодичні видання за 2017 р.	Перевірка передплати на фахові періодичні видання науковою бібліотекою Запорізького національного університету виявило наявність передплати на друге півріччя 2017 року таких періодичних видань: «Філософська думка», «Гілея: Науковий вісник», «Соціологія: теорія, методи, маркетинг» (Див. рахунок № 75141 від 09.06.2017 року). Крім того, зафіксовано поповнення фондів наукової бібліотеки в порядку книгообміну наступними науковими періодичними виданнями: «Культурологічний вісник. Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянщини» (Запоріжжя, Просвіта):

Голова комісії

Р.О.Додонов

	Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, ЗДІА); «Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки» (Запоріжжя, Класичний приватний університет); «Наукові студії – XXI» (Київ – Буча, Український гуманітарний інститут) (див. Акт про прийняття літератури до фонду наукової бібліотеки ЗНУ від 17.05.2017 року).
--	---

Експертна комісія відзначає, що зауваження, які були зроблені під час попередньої експертизи акредитаційних матеріалів виконано у повному обсязі.

9. Загальні висновки та пропозиції

На підставі матеріалів акредитаційної справи та за результатами перевірки стану матеріально-технічного, науково-методичного, кадрового, інформаційного та іншого ресурсного забезпечення підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» експертна комісія відзначає, що позитивним у роботі факультету соціології та управління Запорізького національного університету та випускової кафедри соціальної філософії та управління є:

1. 83% викладачів випускової кафедри мають наукові ступені та вчені звання.
2. Кафедру соціальної філософії та управління очолює доктор філософських наук, доцент за профілем підготовки. Науково-педагогічний склад кафедри сформований викладачами з різними філософсько-науковими інтересами, що дає змогу студентам проводити відповідні дослідження.
3. Високий рівень навчально-методичного забезпечення. Розроблений електронний контент до кожної навчальної дисципліни у системі Moodle.
4. Створення бібліотеки на електронних носіях з використанням швидкісного Інтернету.
5. Власний сайт <http://fsu.org.ua/> для висвітлення основних напрямів діяльності факультету, для ознайомлення абітурієнтів, студентів, їх батьків з навчальним закладом.
6. Наявність матеріальної бази, що дозволяє здійснювати навчально-виховний процес з використанням міжнародних інформаційних ресурсів в режимі он-лайн, проводити веб-конференції, лекційні та практичні заняття з використанням мультимедійних засобів.
7. Активна участь студентів у науково-дослідній роботі кафедри, велика кількість спільних публікацій викладачів та студентів, участь студентів у конференціях.

Голова комісії

Р.О.Додонов

8. **Наявність щорічних договорів про проходження всіх видів практик студентами у провідних установах регіону.**
9. **Усі зауваження контролюючих органів на дату перевірки усунено у повному обсязі.**

При перевірці результатів діяльності на місці експертна комісія висловила рекомендації та зауваження, які не входять до складу обов'язкових і не впливають на позитивне рішення про акредитацію, але дозволяють поліпшити якість підготовки фахівців:

- розробити нові освітні програми для самостійного вивчення дисциплін фахового циклу;
- продовжити підготовку підвищення якісного складу професорсько-викладацького складу випускової кафедри;
- посилити профорієнтаційну роботу з використанням сучасних інформаційних технологій.

На підставі вказаного вище експертна комісія МОН України зробила висновок про можливість акредитації напряму підготовки 6.020301 «Філософія» галузі знань 0301 «Гуманітарні науки» з ліцензованим обсягом 30 (тридцять) осіб денної форми навчання.

Голова експертної комісії
доктор філософських наук,
завідувач кафедри філософії
Донецького національного університету
імені Василя Стуса, професор

Р.О.Додонов

Член експертної комісії
доктор філософських наук,
завідувач кафедри філософії та релігієзнавства
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького, професор

О.В.Марченко

З висновками ознайомлений, один примірник отримав.

В.о. ректора Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, доцент

О.Г. Бондар

Голова комісії

Р.О.Додонов

**ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ ДОТРИМАННЯ ЛІЦЕНЗІЙНИХ УМОВ У
СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ДЕРЖАВНИХ ВИМОГ ДО АКРЕДИТАЦІЇ
НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.020301 «ФІЛОСОФІЯ»
ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 0203 «ГУМАНІТАРНІ НАУКИ»
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»**

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
1. Загальні вимоги			
1.1. Концепція діяльності за заявленим напрямом (спеціальністю), погоджена з обласною, державною адміністрацією	+	+	
1.2. Заявлений ліцензований обсяг (денна форма навчання/заочна форма навчання)	30/0 (за ліцензією)	30/0 (за висновком)	0/0
2. Кадрове забезпечення підготовки фахівців заявленого напрямку підготовки			
2.1. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин соціально-гуманітарного циклу дисциплін навчального плану напрямку підготовки (% від кількості годин)	75	100	+25
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50
2.2. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фундаментального циклу дисциплін навчального плану напрямку підготовки (% від кількості годин) (за винятком військових навчальних дисциплін)	75	100	+25
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50
з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України або монографій, до одного доктора наук або професора)	10	68,6	+58,6
2.3. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фахових дисциплін навчального плану напрямку підготовки (% від кількості годин)	75	100	+25
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50

Голова комісії

Р.О.Додонов

з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України або монографій, до одного доктора наук або професора)	10	53,7	+43,7
2.4. Частка педагогічних працівників вищої категорії, які викладають лекційні години дисциплін навчального плану напряму підготовки працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи (% від кількості годин для кожного циклу дисциплін навчального плану)	-		
2.5. Наявність кафедри (циклової комісії) з фундаментальної підготовки	+	+	
2.6. Наявність кафедри з спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної науково-педагогічної напряму підготовки:			
доктор наук або професор		+	
кандидат наук, доцент			
3. Матеріально-технічна база			
3.1. Забезпеченість лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних програм (у % від потреби)	100	100	0
3.2. Забезпеченість студентів гуртожитком (у % від потреби)	70	100*	+30
3.3. Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів (крім спеціальностей, які належать до галузей знань 0102 "Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини" і 0202 "Мистецтво", крім спеціальності "Дизайн")	12	12	0
3.4. Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів (для спеціальностей, які належать до галузей знань 0102 "Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини" і 0202 "Мистецтво", крім спеціальності "Дизайн")	6		
3.5. Наявність пунктів харчування	+	+	
3.6. Наявність спортивного залу	+	+	
3.7. Наявність стадіону або спортивного майданчику	+	+	
3.8. Наявність медичного пункту	+	+	
4. Навчально-методичне забезпечення			
4.1. Наявність освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	+	
4.2. Наявність освітньо-професійної програми підготовки фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	+	
4.3. Наявність навчального плану, затвердженого в установленому порядку	+	+	
4.4. Наявність навчально-методичного забезпечення для кожної навчальної дисципліни навчального плану (% від потреби):	100	100	0
4.4.1. Навчальних і робочих навчальних програм			

Голова комісії

Р.О.Додонов

дисциплін			
4.4.2. Планів семінарських, практичних занять, завдань для лабораторних робіт (% від потреби)	100	100	0
4.4.3. Методичних вказівок і тематик контрольних, курсових робіт (проектів)	100	100	0
4.5. Наявність пакетів контрольних завдань для перевірки знань з дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної та фахової підготовки (% від потреби)	100	100	0
4.6. Забезпеченість програмами всіх видів практик (% від потреби)	100	100	0
4.7. Наявність методичних указівок щодо виконання дипломних робіт (проектів), державних екзаменів	+	+	
4.8. Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у т.ч. з використанням інформаційних технологій) (% від потреби)	100	100	0
4.9. Наявність критеріїв оцінювання знань і вмінь студентів	+	+	
5. Інформаційне забезпечення			
5.1. Забезпеченість студентів підручниками, навчальними посібниками, що знаходяться у власній бібліотеці (% від потреби)	100	100	0
5.2. Співвідношення посадкових місць у власних читальних залах до загального контингенту студентів (% від потреби)	5	5	0
5.3. Забезпеченість читальних залів фаховими періодичними виданнями	8	11	+3
5.4. Можливість доступу викладачів і студентів до Інтернет як джерела інформації – наявність обладнаних лабораторій – наявність каналів доступу	+	+	
6. Якісні характеристики підготовки фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів			
6.1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
6.1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	0
6.1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	0
6.1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	0
7. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
7.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
7.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
7.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	66,6	+16,6

Голова комісії

Р.О.Додонов

7.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
7.2.2. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
7.2.3. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	66,6	+16,6
7.3.. Рівень знань студентів з спеціальної (фахової) підготовки:			
7.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
7.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	66,6	+16,6
8. Організація наукової роботи			
8.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	
8.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	

* Кількість студентів, що потребують гуртожитку становить 1373 особи і всі вони забезпечені гуртожитком у повному обсязі, тобто забезпеченість становить 100%.

Голова експертної комісії

доктор філософських наук,
завідувач кафедри філософії
Донецького національного університету
імені Василя Стуса, професор

Р.О.Додонов

Член експертної комісії

доктор філософських наук, завідувач кафедри
філософії та релігієзнавства Черкаського
національного університету імені Богдана
Хмельницького, професор

О.В.Марченко

З висновками ознайомлений, один примірник отримав.

В.о. ректора Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, доцент

О.Г. Бондар

Голова комісії

Р.О.Додонов

ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ
 про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти
 у Запорізькому національному університеті
 за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія»
 галузі знань 0203 «Гуманітарні науки»
 освітнього ступеня «бакалавр»

Порівняльна таблиця дотримання
 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти
 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Про
 затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»

Найменування показника (нормативу)	Перший (бакалаврський) рівень	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативно го
Технологічні вимоги щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	2,9	+0,5
2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	30	0
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	
2) пунктів харчування	+	+	
3) актового чи концертного залу	+	+	
4) спортивного залу	+	+	
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	
6) медичного пункту	+	+	
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100*	+30
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	
Технологічні вимоги щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Наявність Опису освітньої програми	+	+	
2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	
3. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	

Голова комісії

Р.О.Додонов

6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	
Технологічні вимоги щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як чотири найменування	11	+7
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	
3. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	
4. Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	50	90	+40

* Кількість студентів, що потребують гуртожитку становить 1373 особи і всі вони забезпечені гуртожитком у повному обсязі, тобто забезпеченість становить 100%.

Голова експертної комісії

доктор філософських наук,
завідувач кафедри філософії
Донецького національного університету
імені Василя Стуса, професор

Р.О.Додонов

Член експертної комісії

доктор філософських наук, завідувач кафедри
філософії та релігієзнавства Черкаського
національного університету імені Богдана
Хмельницького, професор

О.В.Марченко

З висновками ознайомлений, один примірник отримав

В.о. ректора Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, доцент

О.Г. Бондар

Голова комісії

Р.О.Додонов

**Результати перевірки комплексних контрольних робіт, отримані при проведенні акредитаційної експертизи
студентів за напрямом підготовки 6.020301 «Філософія» освітнього ступеня «бакалавр»
Запорізького національного університету**

Найменування дисциплін	Разом студентів	Шифр групи	Кількість студентів	З них одержали оцінки при акредитаційній експертизі								Абсолютна успішність, %	Якість навчання, %	Самоаналіз	
				відмінно		добре		задовільно		незадовільно				Абсолютна успішність, %	Якість навчання, %
				кільк.	%	кільк.	%	кільк.	%	кільк.	%				
Цикл дисциплін природничо-наукової підготовки															
Соціологія	3	2313-1	3	-	-	2	66,6	1	33,3	0	0	100	66,6	100	66,6
Політологія	3	2313-1	3	1	33,3	1	33,3	1	33,3	0	0	100	66,6	100	66,6
Логіка	3	2313-1	3	1	33,3	1	33,3	1	33,3	0	0	100	66,6	100	100
Загалом:					22,2		44,4		33,3	0	0	100	66,6	100	77,7
Цикл професійно-орієнтованих дисциплін															
Філософія управління	3	2313-1	3	-	-	2	66,6	1	33,3	0	0	100	66,6	100	66,6
Релігійна філософія	3	2313-1	3	-	-	2	66,6	1	33,3	0	0	100	66,6	100	66,6
Філософія історії	3	2313-1	3	1	33,3	1	33,3	1	33,3	0	0	100	66,6	100	66,6
Загалом:					11,1		55,5		33,3			100	66,6	100	66,6

Голова комісії

Член комісії

В.о. ректора

Р.О.Додонов

О.В.Марченко

О.Г. Бондар

Голова комісії

Р.О.Додонов